

Doporučený postup při odběru klinického materiálu pro diagnostiku respiračních virů

Doporučený postup při provádění nazofaryngeálního výtěru:

1. Manipulace s odběrovou soupravou musí být prováděna za sterilních podmínek.
2. Odběrovou soupravu tvoří **dva vatové tampony, záznamová karta a zkumavka s virologickým odběrovým médiem**. Odběrové médium se uchovává v mrazničce při teplotě -20 ± 5 °C. Před odběrem je nutné médium rozmrazit tak, aby před použitím neobsahovalo kousky ledu.
3. Složení odběrového média: PBS pH 7,4, 2% roztok BSA a antibiotika. NRL pro chřipku a NRL pro nechřipkové respirační viry doporučují 2000 j/ml penicilinu a 1000 µg/ml streptomycinu. Pokud předpokládáme použití v tkáňových kulturách, je vhodné přidat 25 µg/ml amphotericinu.
  1. **2% BSA**
  2. **penicillin**   **1 000 iu/ml**
  3. **streptomycin**   **1 mg/ml**
  4. **Amphotericin**   **25µg/ml**
  5. **PBS (phosphate buffer saline) pH 7.2 - 7.4**
4. Největší výtěžnost má **odběr v akutní fázi infekce, tj. v prvních třech dnech od rozvoje klinických příznaků onemocnění**.
5. Výtěr je nejlépe provést **po ránu nalačno, bez předchozího používání kloktadel a jiných dezinficií, žádný alkohol předem, bez čištění zubů** které zkreslí laboratorní vyšetření. Totéž mohou způsobovat některé zubní pasty.
6. Pacienta před výtěrem necháme zakašlat. Jedním vatovým tamponem provedeme stěr zadní stěny nosohltanu krouživým pohybem tak, aby se setřelo co nejvíce epiteliálních buněk. Je nutné se vyhnout mandlím! Tampon vložíme do virologického odběrového média a asi uprostřed špejli zalomíme o okraj zkumavky. Druhým tamponem vyčtíme obě nosní dírky a špejli opět zalomíme o okraj téže zkumavky (co možná nejmenší naředění výtěru).
7. Provedeme přesný zápis údajů do záznamové karty, tj. jméno, rodné číslo pacienta, kód zdravotní pojišťovny, všechny symptomy choroby, dosavadní terapii, jméno a odbornost a IČZ odesílajícího lékaře a jeho telefon.
8. **Výtěr v odběrovém médiu ihned uložíme do chladničky (+2 až +8 °C)**. Materiál se **nesmí zmrazit!** Nutno co nejdříve transportovat do virologické laboratoře (SZÚ, NRL pro chřipku, budova č.4, 1.poschodí, dveře č.14 - Příjem materiálu) v termosce při chladničkové teplotě.

Doporučené metody ve virologické diagnostice, tj. stručné návody pro odběr, uchovávání, transport, zpracování a volbu nejvhodnějšího typu vyšetření a s tím spojeného způsobu odběru klinického materiálu je uveden v Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica (AHEM) č.1/2000.

Zdroj: Státní zdravotní ústav, www.czu.cz